

Щирська В.С.,

здобувач кафедри кримінології та
кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх справ

**НАРКОПОЛІТИКА У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ
ОРГАНІЗАЦІЇ АБО УТРИМАННЯ МІСЦЬ ДЛЯ
НЕЗАКОННОГО ВЖИВАННЯ, ВИРОБНИЦТВА ЧИ
ВИГОТОВЛЕННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ,
ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН АБО ЇХ АНАЛОГІВ**

У системі запобігання злочинам у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, зокрема організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, важливе місце відведене політичним заходам, які полягають у формуванні та проведенні ефективної наркополітики в частині боротьби з вказаною категорією кримінальних правопорушень, що відповідає національним інтересам України.

Відповідно до Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2013 р. № 735-р наркополітика це стратегія і тактика діяльності держави у сфері контролю за обігом наркотиків, боротьби з їх незаконним обігом та протидії наркоманії, що відповідає національним інтересам України і міжнародним конвенціям ООН [1]. Її основу складають заходи боротьби із суспільно небезпечними діями у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

На підставі положень цієї стратегії формуються політичні заходи протидії окремим видам злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, зокрема організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

З урахуванням сучасної наркоситуації та нормативно-правових актів у сфері протидії незаконному наркообігу [1-5] реалізація наркополітики в частині боротьби з організацією або утриманням місць для незаконного вживання, виробництва чи

виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів та інших негативних явищ у цій сфері повинна передбачати:

встановлення державного контролю за обігом в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та додержанням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори;

поліпшення взаємодії суб'єктів запобігання злочинам, передбаченим ст. 317 КК України, та суспільно небезпечним і шкідливим наслідкам, які вони породжують (наркоманії, ВІЛ-інфекції, інших злочинів);

запобігання відтоку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів із законного (легального) обігу;

зменшення шкоди від наслідків незаконного вживання наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів;

надання різноманітних медичних і соціальних послуг, пов'язаних із зниженням ризику і запобіганням поширенню наркоманії та інших хвороб серед наркозалежних організаторів або утримувачів місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів;

проведення інформаційної роботи щодо недопущення вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, створення та утримання з цією метою певних місць, а також з формування у споживачів ін'єкційних наркотиків навичок безпечної поведінки, усвідомлення ризику зараження ВІЛ-інфекцією та відповідальності за власне здоров'я;

забезпечення доступності стерильних голвок, шприців та дезінфікуючих матеріалів шляхом їх безоплатного обміну;

розроблення та координацію програм лікування наркозалежності, впорядкування профілактичних і реабілітаційних програм для осіб, які вживають наркотики, та їх родин, зокрема замісної підтримувальної терапії;

ініціювання проведення у засобах масової інформації кампаній для підвищення рівня підтримки громадськістю наявних або нових стратегій, спрямованих на зменшення негативних наслідків для здоров'я і життєдіяльності суспільства від незаконного наркообігу;

створення цілісної системи лікування споживачів наркотиків, хворих на СНІД, туберкульоз, парентеральні вірусні гепатити та/або тих, хто має інші захворювання;

консультування та лікування з дотриманням належної поваги до потреб і прав пацієнтів, запровадження процедур, що забезпечують конфіденційність інформації;

розвиток терапевтичних програм з низьким порогом включення до них пацієнтів, що дає змогу особам, які вживають наркотики, встановити контакт з медичними і соціальними службами;

надання комплексу послуг з опіки та підтримки споживачів наркотиків (як доповнення до профілактики і лікування), спрямованих на мінімізацію наслідків від вживання наркотиків з метою забезпечення охорони здоров'я і життєдіяльності суспільства;

оцінку фактичного обсягу обігу наркотиків та їх незаконного розповсюдження з урахуванням латентності, прогнозування негативних тенденцій у цій сфері, можливих економічних і соціальних наслідків;

відстеження динаміки епідеміологічної ситуації щодо ВІЛ/СНІДу, туберкульозу, гепатиту та інших соціально небезпечних захворювань серед споживачів наркотиків (зокрема ін'єкційної групи);

виявлення нових видів наркотичних засобів та психоактивних речовин та прийняття рішення щодо доцільності здійснення заходів контролю за ними;

визначення причин організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, розповсюдження наркотиків, поширення наркоманії та пов'язаних з цим негативним явищем правопорушень;

розроблення системи заходів профілактики та протидії наркоманії і наркозлочинності, оцінки ефективності їх впливу на ситуацію.

Загальнодержавна політика щодо протидії злочинам у сфері незаконного наркообігу, зокрема протиправних діянь, передбачених ст. 317 КК України, повинна реалізуватися через відповідні програми з використанням різноманітних методів, зокрема просвітницьких, методах раннього виявлення,

лікування наркотичної залежності, реабілітації хворих правопорушників тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про схвалення Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року : Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2013 р. № 735-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

2. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/735-2013-%D1%80>

3. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері протидії поширенню наркоманії, боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів на 2011-2015 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2010 р. № 1808-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

4. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1808-2010-%D1%80>.

5. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними : Закон України від 15 лютого 1995 р. № 62/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

6. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80>

7. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори : : Закон України від 15 лютого 1995 р. № 60/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

8. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80>

9. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17 березня 2011 року № 3160-VI [Електронний ресурс]. Режим доступу :

10. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3160-17>

Рудик М.М.,
здобувач кафедри кримінології та
кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх справ